

**UN LOBBY EFICIENT ÎN JUSTIȚIA INTERBELICĂ:
LEGEA PENTRU ORGANIZAREA ȘI UNIFICAREA CORPULUI DE
AVOCAȚI DIN 21 FEBRUARIE 1923**

Nicolae-Cristian Ursulescu

Ion (Jan) Th. Florescu
Ministrul Justiției
19 ian. 1922-28 oct. 1923

Unirea de la 1 Decembrie 1918 nu a reprezentat doar împlinirea idealului național, ci și momentul de debut în modernizarea noului stat unitar și a societății românești, în ansamblul său. Dar acest deziderat solicita, în mod imperios, realizarea unificării legislative și a tuturor sistemelor defnitorii pentru noul stat, între care și cel judecătoresc. Dacă, inițial, în primii ani după Unire, clasa politică românească a optat pentru extinderea legislației din Vechiul Regat în provinciile istorice, după anul 1923 au fost adoptate acte normative defninite de eminentul jurist Constantin Hamangiu drept *legi noi de unificare*. În anul adoptării Constituției, profitându-se de componența parlamentului (format, într-o mare măsură, din avocați) s-a reușit elaborarea doar a unei singure legi importante care interesa în mod direct sistemul judiciar: *Legea pentru organizarea și unificarea corpului de avocați* din 21 februarie 1923. La acel moment, avocatura era reglementată pe teritoriul național de trei legi diferite: în Vechiul Regat și Basarabia, prin extindere, era în vigoare legea din 12 martie 1907, în Transilvania – legea din 1874, iar în Bucovina – legea din 1868. Lipsa unei norme unitare producea disfuncționalități considerabile la nivelul administrării justiției, unul din impedimentele majore fiind imposibilitatea transferării unor avocați din Vechiul Regat în barourile din provinciile unite. Acest neajuns a fost remediat de legiuitor în anul 1921 când, printr-o lege de modificare a legii din 1907, s-a impus admiterea transferului. În primăvara anului 1921, în perioada 5-10 mai, a avut loc la București primul Congres al avocaților din România Mare, pe

parcursul lucrărilor acestuia exprimându-se doleanțele tuturor barourilor din țară și formulându-se propuneri pentru modificarea legii de funcționare, prin preluarea și armonizarea aspectelor pozitive din toate cele trei legi. „Suntem convinși – precizau participanții la deschiderea lucrărilor congresului – că dezbaterile acestei adunări vor stabili directivele pe care se va alcătui unificarea legii corpului de avocați, atât de necesară reorganizării acestei profesii în România și unificarea legislației atât de urgent reclamată de necesitățile politice și economice și mai ales naționale românești”¹. La congres a fost supus dezbaterii un proiect al legii de funcționare întocmit de reprezentanții Baroului de Ilfov (condus de fostul Ministru al Justiției, Dem. Dobrescu), care a fost discutat pe capitole și aprobat la final cu largă majoritate². Proiectul va fi preluat de Ministrul Justiției, Ioan (Jean) Th. Florescu, care va supune dezbaterii barourilor mai multe modificări și completări³. După

¹ *Curierul Judiciar*, XXVIII, nr. 17, 5 mai 1921, p. 251.

² „Frații noștri din Transilvania, Bucovina și Basarabia, veniți la congres, și-au dat perfect de bine seama că viața de libertate la care sunt chemați prin uniunea la Patria – mumă cere în primul rând sacrificiul ideilor preconceptuate și aderarea la opera de unificare. Neexistând nici învinși, nici învingători, avocații din toate țările românești au voit să dovedească acum, la prima ciocnire a intereselor lor profesionale, că sunt partizanii nu numai ai unității sufletești, dar și ai realizărilor în fapte a acestei unități. Primul pas a fost făcut și cum el pornește de la promotorii vieții juridice și morale a unui popor, desigur că nu suntem legănați de iluzii exprimându-ne credința că unificarea întregii legislații se apropie” (*Curierul Judiciar*, XXVIII, nr. 18, 15 mai 1921, p. 273 – 274).

³ La data de 27 octombrie 1922, Ministrul Justiției a transmis tuturor decanilor din țară următoarea telegramă: „*Dorind a avea și opiniunea reprezentanților barourilor asupra proiectului de lege pentru unificarea organizării corpurilor de avocați din toată țara: rog binevoiți a veni și D-stră în acest scop în capitală. În localul Ministerului Justiției. În ziua de 4 noiembrie orele 17. Ministerul Justiției, Th. Florescu*” (Arhivele Naționale ale României – Direcția Județeană Bacău (în continuare, ANRDJBc), **Fond Colegiul avocaților Bacău**, dosar 3/1915-1922, fl. 563).

După trei zile, Decanul Baroului de Ilfov convoca toți reprezentanții Barourilor din țară la consultări, transmițând adresa nr. 1340 din 30 octombrie 1922 cu următorul cuprins:

„Domnule Decan,

În vederea consfățuirii privitoare la legea avocaților la care am fost invitați de D-l Ministru al Justiției pentru sâmbătă, 4 noiembrie 1922, la Ministerul Justiției, cred că ar fi bine ca noi Decanii să avem în prealabil un schimb de vederi.

În acest scop, sunteți rugat să binevoiți a lua parte, Vineri 3 Noiembrie a. c., ora 9 seara, la întrevederea Decanilor ce va avea loc la mine acasă, în strada Sf-ții Apostoli N. 17, București.

acceptarea formei finale (conform spuselor ministrului, barourile din țară „au găsit adăogirile justificate și au încuviințat proiectul cu adrese elogioase, rugând Parlamentul ca el să fie votat cu un moment mai devreme”⁴), proiectul Ministerului de Justiție va fi depus în Senat în luna decembrie 1922, fiind votat în ședința din 29 decembrie 1922 cu 70 de voturi pentru și 5 împotrivă; în Cameră, proiectul a fost depus în luna ianuarie 1923, fiind votat de 147 de deputați prezenți în ședința din 13 februarie 1923, cu 136 voturi pentru și 11 împotrivă⁵. În **Expunerea de motive**, Ministrul Justiției preciza că: „În oricare alte împrejurări, reglementarea modernă a barourilor de avocați, corp de elită auxiliar prețios al justiției, ar fi fost o necesitate binevenită, dar ar fi atras mai mult atențiunea celor care vin în contact mai des cu această categorie de intelectuali, luptători ai dreptului și apărători ai obijduiților. În împrejurările de față însă, în urma chemării la o viață nouă a provinciilor care s-au contopit în noul Stat al României întregite, organizarea barourilor din întreaga țară, prin adoptarea unor condițiuni comune de admitere în corp, ia caracterul unei mari necesități de unire și consolidare națională”⁶.

Pe parcursul celor patru zile de dezbateri în Cameră, proiectul a fost apreciat pozitiv de parlamentari, care l-au votat într-un ritm alert, motivat și de faptul că mulți dintre ei dețineau ambele calități (de deputat și de avocat), iar adoptarea legii aducea beneficii incontestabile acestei profesii. În ședința din 10 februarie 1923, Mircea Djuvara își începea

Primiți, vă rog, onorate confrate, asigurarea celei mai distinse considerațiuni.

Decan, Dobrescu”

(**Ibidem**, fl. 562).

În urma întâlnirii de la Ministerul Justiției, s-a stabilit ca fiecare Barou să organizeze Adunarea generală, în care să discute forma finală a proiectului, urmând ca toate propunerile formulate să fie transmise ministrului în cel mai scurt timp. Baroul Bacău a organizat Adunarea generală în data de 2 decembrie 1922, singura propunere importantă fiind solicitarea suprimării expresiei „*fără deosebire de sex*” din articolul 1 (**Ibidem**, fl. 561).

⁴ **Dezbaterile Adunării Naționale Constituante a Deputaților** (în continuare, **D.A.N.C.D.**), ședința din 10 februarie 1923, în *Monitorul Oficial*, nr. 31, 14 martie 1923, p. 794.

⁵ **D.A.N.C.D.**, ședința din 13 februarie 1923, în *Monitorul Oficial*, nr. 33, 16 martie 1923, p. 827.

⁶ **D.A.N.C.D.**, ședința din 10 februarie 1923, în *Monitorul Oficial*, nr. 31, 14 martie 1923, p. 788.

discursul prin a aprecia că „suntem datori mulțumire d-lui Ministru al Justiției, care a binevoit să se facă interpretul voinței generale a corpului avocaților din țară, atunci când a venit cu legea pe care o propune astăzi înaintea d-voastre”⁷. Deputatul de Argeș, I.P. Șerbănescu, provenit din rândurile cadrelor didactice, observa că „această lege, prin câteva articole, pe lângă organizarea internă a corpului de avocați, lasă să se vadă câteva articole de favoare pentru corpul avocaților”. Observațiile erau făcute cu trimitere la articolul 37 în care se prevedea că actele care se prezentau pentru autentificare la orice autoritate în localitățile unde nu existau notari publici trebuiau a fi redactate de un avocat. Deputatului, care acuza faptul că textul de lege obliga la o cheltuială suplimentară persoanele știutoare de carte care ar fi putut să își redacteze singure actele, i s-a reproșat că ia „apărarea samsarilor care astăzi la țară fac acte greșite și care redactează și acțiuni care compromit de la început dreptul împatricinaților”⁸. A mai fost criticată introducerea unor infracțiuni în cuprinsul legii, deputatul Iorgu Gh. Toma considerând că acestea și-ar fi avut locul în Codul penal; amendamentele au fost respinse, cu motivația că „o mulțime de legi speciale au între-însele sancțiuni penale, fără ca nimeni să fi făcut până acum vreo învinuire din aceasta”. În alocuțiunea sa, Mircea Djuvara făcea mențiune la deciziile Congresului din 1921, precizând că „fructul bine cugetat al acelui congres e legea de astăzi” și că „nu trebuie să aducem atingeri prea adânci economiei sale generale, pentru că am zdruncina cu desăvârșire întreaga eficacitate a ei”. Aceste cuvinte caracterizează cel mai bine atmosfera în care au decurs dezbaterile legii în Cameră (amendamentele vizând, în marea lor majoritate, chestiuni de formă și nu de fond ale legii) și care au condus la adoptarea proiectului în forma prezentată, după ce și Senatul o votase aproape în unanimitate.

Legea era împărțită în 11 capitole care reglementau: *cap. I – condiții de admisibilitate și exercițiu (articolele 1-4); cap. II – despre stagiul și examen (articolele 5-25); cap. III – despre înscrierea în corpul avocaților și despre tablou (articolele 26-34); cap. IV – despre drepturile avocaților (articolele 35-43); cap. V – îndatoririle avocaților (articolele 44-54); cap. VI – despre organele corpului de avocați (articolele 55-77); cap. VII – despre acțiunea disciplinară (articolele 78-97); cap. VIII –*

⁷ *Ibidem*, p. 794.

⁸ *Ibidem*, p. 792.

despre asistența judiciară (articolele 98-108); cap. IX – taxe și cotizațiuni (articolele 109 și 110); cap. X – despre Casa de ajutor (articolele 111-115) și cap. XI – dispozițiuni tranzitorii și finale (articolele 116-123).

Dintre toate prevederile legii, multe cu caracter novator, două articole (articolul 1 și articolul 76) au consfințit cu adevărat triumful avocaților, care au reușit să își impună voința în legislativ și să tranșeze, în favoarea lor, dispute anterioare din interiorul sistemului judiciar. În primul articol, se consacra și legislativ ceea ce instanțele hotărâseră încă din anul 1920 – dreptul femeii de a fi admisă în corpul avocaților. Având în vedere alcătuirea democratică a baroului românesc interbelic, acceptarea femeilor în avocatură a apărut ca un act firesc, în concordanță cu principiile enunțate de clasa politică și care stăteau la baza organizării României întregite. Această deschidere nu s-a manifestat, totuși, și în corpul magistraților, evenimentul acceptării primei femei ca judecător producându-se după cel de-al doilea război, onoarea revenindu-i descendentei unui alt simbol național, Iolanda Eminescu (1921-1998).

Ella Negruzzi a fost prima femeie din istoria avocaturii române, fiind admisă în Baroul Ilfov prin decizia nr. 30 din 8 martie 1920 a Curții de Apel București, secțiunea a III-a. Sub președinția lui N.C. Schina, completul instanței de apel a hotărât: *„Femeia română, având vârsta de 21 ani și titlul academic de licențiată sau doctor în drept, are dreptul de a putea fi înscrisă ca avocat în barou, nefiind un text expres în lege care să o oprească de a exercita această profesie”*⁹. Ea și-a început activitatea în aceeași lună, după depunerea jurământului ca avocat în fața magistraților Curții de Apel București. La ședința prilejuită de acest eveniment a luat cuvântul și decanul Dem.I. Dobrescu, care a declarat: *„În numele Baroului din județul Ilfov felicit și eu pe prima femeie avocat în capitala României Mari, care face experiența feminismului în barou. Noi am crezut că trebuie să le admitem în Corpul nostru, tocmai pentru ca să se facă această experiență. Neîncrezători în teoriile feministe care exagerează calitățile femeii, nici în teoriile anti-feministe care exagerează defectele ei, noi am găsit că nu trebuie să fim nici feminiști, nici anti-feminști și să fim pur și simplu juriști”*¹⁰.

⁹ **Decizia civilă nr. 30 a Curții de Apel București**, în *Curierul Judiciar*, XXIX, nr. 32-33, 9 mai 1920, p. 267.

¹⁰ **Cuvântarea ținută de d-l Dem.I. Dobrescu, decanul Baroului de Ilfov, cu**

Anterior, în anul 1891, Baroul Ilfov admisesese înscrierea în rândurile sale a Sarmizei Bilcescu, hotărâre infirmată de instanță, pe calea interpretării legii, astfel încât aceasta nu a profesat niciodată în România. 30 de ani mai târziu, evenimentul intrării primei femei în sistemul judiciar din România a fost salutat unanim de presa de specialitate, cercurile juridice creând o adevărată presiune pentru ca magistrații să valideze această înscriere. Făcând referire la episodul Sarmiza Bilcescu, Dem.I. Dobrescu spunea: „Legea organizării corpului de avocați însă nu oprește înscrierea femeii în barou și nici o lege anterioară din trecutul țării noastre, n-a oprit această înscriere. Și în trecut ca și în prezent, n-a fost și nu este oprită decât de moravurile noastre, decât de prejudecata noastră, care până la război era anti-feministă [...] Astăzi, războiul a ridicat demnitatea omului și începem să respectăm și pe femeie. Moravurile au exclus-o din barou, moravurile o înscriu”¹¹. După adoptarea deciziei, Grigore Conduratu – consilier la Curtea de Apel București – a publicat sub pseudonim un articol în *Curierul Judiciar* în care preciza, în mod neechivoc, faptul că nu exista în legislația vremii nici un impediment pentru accederea femeilor în avocatură, manifestându-și speranța că hotărârea magistraților Curții de Apel nu va fi infirmată de judecătoria instanței supreme¹². După confirmarea deciziei, drumul către pătrunderea doamnelor în sistem a fost netezit, Baroul Ilfov primind în rândurile sale și alte „consore”, precum Aurelia Sachelarie, Margareta Paximade, Iuliana Vlădescu, nume care s-au impus rapid în avocatura interbelică. Tot în 1920 a fost înscrisă și prima femeie în Baroul Chișinău, Eugenia Crușevan (1889-1976). Toate aceste personalități au avut o înrâurire fastă nu numai asupra baroului, în particular, ci și asupra mișcării de emancipare a femeii, care, în perioada interbelică, a cunoscut o amploare fără precedent.

Dar dispoziția pentru care militau foarte mult toți reprezentanții barourilor și care a constituit, în fapt, unul din motivele principale pentru care s-a dorit adoptarea cât mai grabnică a legii, a fost cea inserată în articolul 76, care reglementa raporturile dintre avocați și magistrați. În **Expunerea de motive**, ministrul I.Th. Florescu explica astfel

ocaziunea depunerii jurământului d-nei Ella Negruzzi, în *Curierul Judiciar*, XXIX, nr. 18-19, 14 martie 1920, p. 166.

¹¹ Dem.I. Dobrescu, **Concluziuni din partea Baroului Capitalei**, în *Curierul Judiciar*, XXIX, nr. 32-33, 9 mai 1920, p. 267.

¹² Gricon, **Femeia – avocat**, în *Curierul Judiciar*, XXIX, nr. 18-19, 14 martie 1920, p. 165.

introducerea acestei reglementări: „Pentru a se păstra nivelul baroului la aceeași înălțime cu al magistraturii, congresul s-a preocupat și a introdus în proiect articole privitoare la paza onoarei și demnității corpului. Principiul care a triumfat în congres, cu o mare însuflețire, a fost că avocatul în exercițiul funcțiunii sau în localul judecătoresc este asimilat funcționarului public în privința respectului ce i se datorește și orice act de brutalitate sau jignire adresat lui trebuie pedepsit conform art. 183 și următorii din codul penal. Într-adevăr, avocatul trebuie să puie în cauza care o apără și curaj, și căldură, și sinceritate, bineînțeles toate acestea îmbrăcate într-o formă de cuviință și moderațiune, pe care chiar legiuitorul penal o recomandă, dar, pentru a-și da tot tributul competenței și al sincerității sale, el trebuie să fie sigur că în sala de ședință sau la ușa instanței nu este așteptat de un adversar brutal sau vindicativ, care în timpul judecății îl ultragiază sau după ședință îl lovește, pentru a face să plătească talentul a ceea ce nu poate obține de la justiție. Pedepsa mai severă a ultragiului va da mai mult de gândit celor care își înfrânează cu greu impulsivitatea temperamentului”.

Ministrul oferea și motivații concrete pentru textul de lege propus: „S-au întâmplat însă, din nenorocire, cazuri în care armonia și confraternitatea dintre magistrat și avocat să fie și ea câteodată turburată. În elanul unei pasionate pledoarii, avocatul a depășit măsura, un gest, o expresie n-a plăcut prezidentului ședinței. Un schimb de cuvinte a urmat și dintr-o neînțelegere, amorul propriu amestecându-se, s-a iscat aceea ce se numește un «delict de audiență». Magistratul pretinde deodată că a fost ultragiat, avocatul că a fost brutal admonestat și rău înțeles. În actuala stare de lucruri au fost cazuri când avocatul a fost imediat condamnat și trimis la închisoare. Au urmat regretabile solidarizări, câteodată de o parte și de alta, totdeauna în dauna justiției și a justițiabililor. Pentru a preîntâmpina asemenea incidente și condus de ideea că nimeni nu e bine să judece sub imperiul mâniei sau tulburării, mai ales pe un avocat, care este foarte de aproape înrudit cu marea familie a magistraților și care reprezintă și onoarea unui corp sub a cărui disciplină se află, am introdus o dispozițiune nouă. Judecătorul care se va socoti ultragiat de un avocat în ședință publică va constata numai delictul de audiență, fără a lua vreo altă măsură și va amâna procesul pentru alt termen, când completul se va alcătui fără magistratul ultragiat. Cu chipul acesta, judecata rece și demnă va câștiga în autoritate și va avea aprobarea tuturor acelor care știu să se desolidarizeze de greșeli.

Acțiunea disciplinară în contra avocatului a rămas ca și în trecut în mâinile consiliului de disciplină ca primă instanță, dar în ceea ce privește apelul împotriva unor deciziuni condamnatoare, s-a creat o instanță de apel pe lângă consiliile baroului de la reședința Curții de Apel, alcătuit astfel baroul dintr-un număr suficient de membri, pentru a putea judeca nu numai pe avocații ce vin din provincie, dar chiar pe aceia din orașul de reședință al Curții de Apel. Motivul pentru care apelurile în materie disciplinară nu vor mai fi judecate de magistrați se explică îndeajuns nu numai prin interesul descongestionării justiției, dar și prin aplicarea adevăratelor tradiții ale baroului și ale tuturor asociațiilor profesionale, care cer ca aprecierea și sancțiunea atitudinilor profesionale și morale să fie încredințată semenilor din același corp din care face parte cel învinuit. Partea pur juridică însă de respectare a legii a fost lăsată unei instanțe speciale de recurs, în care, ca și la consiliile de revizie ale armatei, magistrații Înaltei Curți de Casație stau alături cu reprezentanții cei mai autorizați ai baroului”¹³.

Incidentul la care ministrul făcea referire (și care, deși nenominalizat, era cunoscut de toată lumea juridică, făcând vâlvă în epocă) a fost cel petrecut la secția a III-a a Tribunalului din Iași, în ședința din data de 20 decembrie 1921, între judecătorul E. Stănescu și avocatul N. Gheorghiade. Pornind de la respingerea de către judecător a unei probe, între cei doi a avut loc un scurt schimb de cuvinte, avocatul refuzând să părăsească sala la solicitarea magistratului și la intervenția aprodului. Ședința a fost suspendată și, după două ore de deliberare, s-a dispus măsura „trimiterii pe 24 ore la popreală a avocatului Gheorghiade pentru că a întrebuințat în pledoaria sa un ton nepotrivit cu respectul datorit tribunalului”¹⁴. Sentința a fost menținută și în căile de atac, fiind pusă în executare. Situația a fost adusă imediat la cunoștința Ministrului Justiției de către decanul Baroului ieșean, Eugen Herovanu, iar în zilele următoare a fost comunicată tuturor barourilor din țară. Ca o primă reacție, nici un avocat nu s-a mai prezentat în săptămâna respectivă la ședințele secției a III-a, incidentul fiind doar punctul culminant al unor relații încordate dintre corpul avocaților și președintele secției,

¹³ **D.A.N.C.D.**, ședința din 10 februarie 1923, în *Monitorul Oficial*, nr. 31, 14 martie 1923, p. 790.

¹⁴ ANRDJBc, **Fond Colegiul avocaților Bacău**, dosar 3/1915-1922, document intitulat **Memoriul baroului de Iași cu privire la incidentul de la 20 decembrie 1921**, fl. 543 - 549.

judecătorul Winkler¹⁵. În urma acuzațiilor publice de abuz aduse de către avocați judecătorilor Winkler și Stănescu, toți magistrații ieșeni s-au declarat solidari cu colegii lor, solicitând într-un memoriu adresat Ministrului Justiției modificarea articolului 90 din Legea avocaturii din 1907 în sensul menționării exprese a faptului că măsurile de acest gen se puteau aplica „particularilor și avocaților deopotrivă”, gest apreciat de barou „cu atât mai nedrept, cu cât în loc de a tinde la potolirea incidentului, a mărit și mai mult umiliința impusă colegilor de la bară”¹⁶. În fața acestei situații, poziția baroului s-a radicalizat: „Astfel, este de neconceput că într-o țară în care Justiția a ajuns în faza maturității sale de dezvoltare, publicul și împricinății aflați în sala unui tribunal să asiste la scene ca cea petrecută la Iași, să vadă avocații amenințați cu scoaterea din sală prin mijlocirea aprodului și în cele din urmă trimiși la popreală cum se trimit bețivii care turbură lucrările judecătii”¹⁷. La protestul avocaților din Iași s-au alăturat, rând pe rând, toate barourile din țară, care au trimis la Iași scrisori de adeziune la protestul inițiat¹⁸. În fața acestui protest de o amploare fără precedent, Ministrul Justiției, Stelian Popescu (care avea să predea, în perioada imediat următoare, conducerea ministeriatului succesorului său, Ion Th. Florescu, la 19 ianuarie 1922) a dispus sesizarea Consiliului Superior al Magistraturii pentru judecarea disciplinară a judecătorului Stănescu.

În cadrul dezbaterilor, a existat o voce singulară, cea a fostului magistrat bucovinean Iorgu Gh. Toma, care a solicitat suprimarea

¹⁵Decanul E. Herovanu menționează în memoriul său: „La tribunalul secțiunea III, incidentul acesta nu e cel dintâi. Regret că trebuie s-o constat: o atmosferă particulară se remarcă acolo de mai demult și deseori în timpul din urmă am primit plângeri din partea avocaților în contra președintelui Winkler, ca și din partea președintelui în contra unor avocați. Impresia mea, sprijinită pe fapte numeroase, e că tensiunea aceasta își are în mare parte cauza în lipsa de tact și în caracterul iritabil și violent al domnului Winkler. Cred chiar că fără influența directă sau indirectă a acestuia, d-l judecător Stănescu n-ar fi dat ordonanța de popreală” (**Ibidem**, fl. 544).

¹⁶ **Ibidem**.

¹⁷ **Ibidem**, fl. 545.

¹⁸ Sub imperiul puternicelor emoții rezultate din acest conflict, unele barouri au formulat diverse propuneri, unele de-a dreptul hilare, prin care încercau să tranșeze următoarele incidente de acest gen în favoarea avocaților (vezi, spre exemplu, adresa nr. 103 din data de 10 ianuarie 1922 a Decanatului corpului de avocați din județul Roman trimisă Baroului din Iași, ANRDJBc, **Fond Colegiul avocaților Bacău**, dosar 3/1915-1922, fl. 542).

articolului 76, considerând că „interesul unei bune justiții este un interes de ordine publică și acest interes reclamă ca poliția ședinței judecătorești să fie exercitată de magistratul care este chemat să prezideze ședința. El singur este răspunzător de mersul corect al dezbaterilor ședinței, el este răspunzător de menținerea ordinii în sala de ședință, el exercită deci poliția, adică puterea disciplinară în ședință”. Parlamentarul mai aprecia că „măsurile care le ia magistratul-președinte al ședinței în caz de turburare a ordinii și în cazul unui ultraj comis de avocat în această ședință sunt măsuri de ordin polițienesc, ele sunt emanațiuni ale puterii sale disciplinare care, fiind mijlocul pentru asigurarea mersului corect al dezbaterilor și al întregului efect al procesului, se găsește cu acesta într-o legătură atât de strânsă, încât o reglementare potrivită, o reglementare fericită a acestei materii nu se poate face în proiectul de lege pentru organizarea corpului de avocați, ci se poate face numai în procedura civilă și penală, căci aici este locul reglementării tuturor normelor procesuale”¹⁹.

Lobby-ul puternic făcut de avocați pe lângă factorii de decizie și, în special, pe lângă ministrul Florescu avea să se dovedească eficient și să se soldeze cu adoptarea articolului 76 în forma propusă de ministru. Dispozițiile articolului în forma în care a fost votat în Parlament dădeau consistență aprecierilor profesorului deputat I.P. Șerbănescu referitoare la instituirea unor „cauze de favoare”.

Cuprinzând și aceste prevederi, legea transforma avocatura într-o profesie râvnită, dispozițiile ei având efecte benefice asupra evoluției organizării judiciare în România Mare, din rândul avocaților ridicându-se adevărați specialiști care au contribuit decisiv la continuarea operei unificării legislative. La data de 22 februarie 1923, Ministrul Justiției trimitea tuturor barourilor din țară o telegramă prin care anunța promulgarea legii²⁰. Adoptarea actului normativ a fost privită de întreg corpul avocațesc drept o mare victorie; la inițiativa noului Decan, Istrate Micescu, Baroul de Ilfov organiza la București, în data de 11 martie 1923, în Sala de marmură a Hotelului „Boulevard” un mare banchet,

¹⁹ **D.A.N.C.D.**, ședința din 10 februarie 1923, în *Monitorul Oficial*, nr. 31, 14 martie 1923, p. 797.

²⁰ „Cu onoare vă anunț că ieri, 21 Februarie 1923, s-a promulgat legea de organizarea și unificarea barourilor din întreaga țară menită să consolideze unirea sufletească și să înalțe tot mai sus prestigiul avocaților. Ministrul Justiției, Ion Th. Florescu” (ANRDJBC, **Fond Colegiul avocaților Bacău**, dosar 4/1923-1924, fl. 67).

pentru a sărbători „prima lege de unificare a barourilor din România Mare și pe D-l Ministru al Justiției, Ion Th. Florescu, care ne-a susținut legea în fața Corpurilor Legiuitoare”²¹.

Ulterior, în luna mai 1923, în baza dispozițiilor legii din 21 februarie 1923, s-a înființat Uniunea Avocaților din România, primul președinte al acestui organism reprezentativ fiind ales fostul Decan de Ilfov, Dem. Dobrescu. Ca un prim pas, Uniunea a pregătit Congresul avocaților ce a avut loc la Oradea, despre care Dem. Dobrescu avea să afirme că, „în calea unificării sufletești, la Oradea Mare s-a văzut că în harta sufletească a baroului nu mai există nici Prutul, nici Carpații, iar în raporturile noastre cu avocații minoritari putem spune că s-a rupt gheața dintre noi” și în cadrul căruia au fost elaborate normele ce se vor regăsi în Regulamentul adoptat la 17 octombrie 1923 pentru aplicarea Legii avocaților²².

**An effective lobbying in inter-wars Justice: Law concerning the
organization and unification of the body of lawyers from the
February 21, 1923
Summary**

In early 1923, taking advantage of the presence of a large number of lawyers on the banks of the Constituent National Assembly, the Bar has succeeded to impose its will and, enjoying total and unconditional support of the Minister of Justice, Ion (Jan) Th. Florescu, to determine the adoption, in due form, of the law concerning the organization and unification of the body of lawyers. The legal act should not only enshrine the new organization of lawyers in the judicial system of unified Romania, by clarifying the professional situation of lawyers in the United Provinces, but also would materialize a slightly position of authority of the Bar in relation to the magistracy and the possibility of the women accession in legal advocacy. The support received from the Minister, a person with significant influence among liberal-dominated parliament, made the law to be discussed and voted in a very short time, even the government and opposition members were on irreconcilable positions at

²¹ **Ibidem**, fl. 69. Ca o recunoaștere a meritelor sale în adoptarea legii, Jan Th. Florescu va fi ales în anul 1924, pentru o scurtă perioadă, decan al Baroului București.

²² Dem. Dobrescu, **Congresul avocaților**, în *Curierul Judiciar*, XXXII, nr. 15, din 22 aprilie 1923, p. 225.

that time, discussing the provisions of the new Constitution.